



DATOS IDENTIFICATIVOS

Transmisión, mediación e educación artística

Materia	Transmisión, mediación e educación artística			
Código	P01G010V01802			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais Pintura			
Coordinador/a	Paz García, María Begoña			
Profesorado	García González, Silvia Paz García, María Begoña			
Correo-e	marpaz@uvigo.es			
Web	http://belasartes.uvigo.es			
Descrición xeral	A intención desta materia é achegar ao alumno/a de Belas Artes a amplitude de campos de intervención sociocultural e educativa nos que pode intervir como mediador/a ou transmisor/a das áreas de coñecemento propias da práctica artística. Neste senso a Educación Artística preséntase como un territorio a explorar polo/a artista tanto en accións participativas en museos, escolas, contextos formais e non formais na xestión cultural, como na propia creación plástica (gráfica, escultórica, de videocreación, ilustración, deseño...) para a elaboración de contidos reflexivos, críticos, didácticos, etc.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
B3	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese
B5	Capacidade de traballar autonomamente.
B8	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación.
B11	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios
B12	Capacidade de adaptación a novas situacións.
B16	Compromiso ético profesional.
C4	Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade
C13	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese. Analizar, interpretar e sintetizar as fontes
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C15	Coñecemento dos métodos artísticos susceptibles de seren aplicados a proxectos socioculturais. Estudar as metodoloxías que faciliten a actuación artística no entorno social
C17	Coñecemento dos diferentes axentes artísticos e o seu funcionamento. Identificar os distintos intermediarios artísticos e as súas funcións na dinámica da arte e a súa metodoloxía de traballo
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C23	Capacidade de comunicación. Aprender a traducir as ideas artísticas para poder transmitilas
C24	Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas artísticos complexos e proxectos
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C29	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación
C33	Capacidade de colaboración con outras disciplinas. Desenvolvemento de vías de relación e intercambio con outros campos de coñecemento

C35	Capacidade para activar un contexto cultural e/ou modificar un contexto público ou privado. Saber entender o contexto cultural para xerar iniciativas e dinamizar o entorno
C36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
C39	Capacidade de determinar o sistema de presentación adecuado para as calidades artísticas específicas dunha obra de arte. Adquirir criterios para a adecuada apreciación da obra de arte en relación co seu entorno e exhibición
C45	Habilidade para comunicar e difundir proxectos artísticos
C46	Habilidade para realizar proxectos artísticos con repercusión social e nos medios. Utilizar os recursos de difusión dos proxectos artísticos co fin de potenciar a súa repercusión social
C47	Habilidade para realizar e integrar proxectos artísticos en contextos máis amplos. Desenvolver estratexias de proxección da creación artística para alén do seu campo de actuación
C48	Habilidade para unha presentación adecuada dos proxectos artísticos. Saber comunicar os proxectos artísticos en contextos diversificados
C49	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios para o desenvolvemento do traballo artístico

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecemento dos modelos de aprendizaxe da arte.	B1	C4	D1	
		C13	D2	
		C15	D10	
		C17		
		C21		
Capacidade para a análise, a reflexión e a transmisión no ámbito da arte.	B1	C17		
	B1	C18		
	B2	C23		
	B2	C24		
	B3	C25		
		C45		
Coñecemento do proceso creativo como método de traballo.		C12		
		C13		
		C14		
		C19		
		C23		
		C24		
Capacidade de comunicación verbal, escrita e gráfica para a transmisión de coñecementos.	A1	B1	C2	D1
	A3	B2	C4	D3
	A4	B3	C5	D4
			C9	D5
			C17	D6
			C21	D8
			C23	D9
			C24	
			C39	
			C45	
Capacidade para analizar, sintetizar e resolver problemas para a transmisión dos coñecementos da arte.	B3	C23		
		C24		
		C39		
		C45		
		C46		
Capacidade para comprender a dimensión educativa da arte.	A2	B16	C4	
			C33	
			C35	
Habilidade para aplicar métodos, procedementos e técnicas propios da investigación e da práctica artística para a educación da arte.	B1	C45		
	B2	C47		
	B3	C48		
Habilidade para analizar e reflexionar sobre o propio proceso creativo.	A3	B5	C12	D4
	A5	B8	C24	
		B11	C25	
			C29	
			C33	
			C36	
			C45	
			C49	

Habilidade para o uso de procesos e procedementos artísticos no deseño de recursos educativos.	A2	B2	C4	D14
	A3		C12	D23
	A4		C18	
			C22	
			C27	
			C33	
			C39	
			C45	
			C47	
			C48	

Habilidades básicas para a mediación artística.	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C2	D3
	A3	B2	C3	D4
	A4	B3	C4	D5
	A5	B3	C5	D7
		B5	C6	D8
		B6	C8	D9
		B7	C9	
		B8	C45	
		B9	C46	
		B12	C47	
			C48	

Contidos

Tema

Teoría do ensino-aprendizaxe das artes plásticas e visuais. Perfil do artista / educador/a /mediador/a nos museos (ou centros de arte).

Función da educación/mediación artística.

Modelos de aprendizaxe baseados na arte.

Recursos para a aprendizaxe e a comunicación.

O proceso creativo, a súa estrutura e o seu método de traballo: o proxecto.

As fases do proceso creativo.

Modelos e estrutura dun proxecto creativo.

A transmisión do coñecemento da arte: a figura do/a artista como mediador/a.

As áreas de coñecemento da arte: historia, estética, linguaxe artística e procedementos. As relacións existentes entre estas catro áreas nos distintos momentos históricos.

A reflexión sobre a experiencia e a práctica artística.

Os espazos profesionais que conteñen a educación artística non regulada polo sistema educativo.

Deseño dun prototipo / aplicación como recurso educativo para a transmisión do coñecemento da arte.

A dimensión didáctica da arte. Pedagogía, arte e deseño.

Análise de xogos e xoguetes para a educación artística.

Recursos didácticos publicados nos museos de arte contemporánea.

Libros e literatura para a educación da arte.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	7	14	21
Saídas de estudo	5	15	20
Resolución de problemas	10	31	41
Traballo tutelado	10.5	23.5	34
Eventos científicos	2	0	2
Cartafol/dossier	7	14	21
Debate	9	0	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Actividades introductorias Os aspectos básicos da guía docente serán expostos no aula, así como as actividades que se van a desenvolver ao longo do cuadrimestre co seu calendario correspondente. Propoñerase unha proba curta como diagnóstico de punto de partida e como reflexión dos coñecementos previos que ten o/a alumno/a.

Lección maxistral	Cando se inicie cada bloque de contidos, expoñerase cos recursos axeitados a secuencia de traballo. Facilitarase bibliografía específica.
Saídas de estudo	Actividades de observación e exploración dos coñecementos tratados na materia nun contexto sociocultural de interese artístico e educativo.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma a través do desenvolvemento dos diferentes exercicios propostos (visionado de vídeos, mapas conceptuais, lecturas de textos, análise de experiencias artísticas, educativas, exposicións...).
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un traballo centrado no deseño dun recurso/dispositivo didáctico para a ensinanza das artes.
Eventos científicos	Conferencias, faladoiros, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por relatores/as do ámbito artístico / educativo que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Cartafol/dossier	Recompilación do traballo do/a estudante co obxectivo de amosar o traballo realizado na creación do material didáctico, onde se recollen os progresos e logros. A recompilación debe incluír contidos elixidos polo alumno/a, os criterios de selección e evidencias de autorreflexión.
Debate	O debate é unha ferramenta de ensinanza aprendizaxe, xira entorno a unha pregunta ou problemática a analizar polos/as alumnos/as. Durante o mesmo os/as alumnos/as exporán e argumentarán o seu posicionamento que se porá en cuestión para finalmente extraer unhas conclusións. Mediante esta ferramenta conseguiremos que o/a alumno/a desenvolva distintas competencias cognitivas, de análise, de expresión en público, argumentativas, etc., ao ter que comunicar e defender os seus coñecementos en público, facendo que este sexa significativo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Debate	Tomaranse notas das habilidades comunicativas e argumentativas de cada alumno/a que se reflexará nunha ficha persoal para ter o rastro e testemuño do seu proceso formativo. Nas sesións de tutorías se comentará a súa evolución. Nas propias sesións grupais faranse recomendacións de mellora cara unha exposición clara, consisa e ben argumentada. As sesións de tutorización realizaranse por medio telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros en FAITIC) baixo a modalidade de concertación previa.
Resolución de problemas	Realizarase un seguimento do traballo, para orientar ao alumno/a na realización do exercicio. As sesións de tutorización realizaranse por medio telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros en FAITIC) baixo a modalidade de concertación previa.
Traballo tutelado	As sesións de tutorización realizaranse por medio telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros en FAITIC) baixo a modalidade de concertación previa.
Cartafol/dossier	As sesións de tutorización realizaranse por medio telemáticos (correo electrónico, videoconferencia, foros en FAITIC) baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Os coñecementos adquiridos nas sesións maxistras reflectiranse nunha serie de problemas e/ou exercicios establecido/as polo/a profesor/a.	15	B1 C4 C14 C15 C17 C25 C47
Saídas de estudo	Valorarase o informe emitido, froito da experiencia práctica e do debate sobre a mesma.	10	B1 C4 B8 C17 B12 C33
Resolución de problemas	Proba na que o/a alumno/a debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios relacionados cos temas tratados nas sesións maxistras.	15	B1 C4 B3 C13 C15 C25

Traballo tutelado	Traballo no que o/a alumno/a ou un grupo de alumnos/as diseña e elabora un recurso/dispositivo didáctico para a ensinanza das artes, partindo da experiencia artística previa.	25	B5 B8 B11 B12 B16	C4 C15 C19 C23 C29 C33 C35 C36 C39 C46 C47 C48 C49
Eventos científicos	Charla aberta entre un grupo de estudantes centrada na análise da experiencia ou proxecto presentado por persoas expertas no campo das artes e da educación.	5		C4 C15 C17
Cartafol/dossier	Documento no que o/a alumno/a analiza o traballo realizado para a consecución do recurso/dispositivo didáctico, reflexiona sobre a efectividade do prototipo deseñado e autoavalía a aprendizaxe adquirida. Valóranse a estrutura e claridade do documento, o nivel de profundización nos contidos tratados e a capacidade de relacionalos coa súa aprendizaxe.	20	B1 B2 B5	C13 C24 C25 C35 C47 C48 C49
Debate	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática para describir e rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado, ante o desenvolvemento das competencias comunicativas e expositivas.	10		

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os/as alumnos/as que non tiveran asistido ou non cubran o porcentaxe obrigatorio de asistencia durante o curso académico ordinario, deberán contactar co antelación suficiente co profesorado responsable da materia para coñecer o detalle dos contidos dos traballos e entregas a realizar.

SEGUNDA CONVOCATORIA

Os/as alumnos/as que non tiveran asistido ou non cubran o porcentaxe obrigatorio de asistencia durante o curso académico ordinario, deberán contactar coa antelación suficiente co profesorado responsable da materia para coñecer o detalle dos contidos dos traballos e entregas a realizar.

No caso de alumnos/as que aínda asistindo regularmente a clase e presentando as entregas parciais puntualmente non logren superar a materia deberán presentar na segunda convocatoria so aquelas entregas nas que non alcanzasen a nota mínima de 5.

As datas de exames pódense consultar na web da facultade <http://belasartes.uvigo.es/bbaa/index.php?id=78>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Arnheim R., **Consideraciones sobre la educación artística**, Paidós, 1993

Ausubel Novak y Hanesian, **Psicología educativa. Un punto de vista cognoscitivo.**, Trillas, 1983

Berger J., **Modos de ver**, Gustavo Gili,

Eisner E., **Educación la visión artística**, Paidós, 1987

Freeland C., **Pero ¿esto es arte?**, Cátedra, 2004

Gadner H., **Educación artística y desarrollo humano**, Paidós, 2011

Hernández y Hernández, Jodar Minarro A. y Marin Viadel R., **¿Que es la educación artística?**, Sendai, 1991

Munari B., **¿Cómo nacen los objetos?**, Gustavo Gili, 1983

Marina J.A., **Teoría de la inteligencia creadora**, Anagrama, 2007

Gutiérrez Párraga, M.T., **La significación del juego en el arte moderno y sus implicaciones en la educación artística**, Universidad Complutense, 2004

Alonso Fernández,L., García Fernández, I., **Diseño de exposiciones. concepto, instalación y montaje**, Alianza, 2010

Alonso Fernández,L., **Museología y museografía**, El Serbal, 2006

Fontán del Junco, M. Bordes, J., Capa, A. (eds.), **El juego del arte. Pedagogía, arte y diseño**, 1ª ed., Fundación Juan March / Editorial Arte y Ciencia, 2019

Recomendacións

Outros comentarios

É interesante o feito de estudar esta materia no segundo cuadrimestre en paralelo co Traballo de Fin de Grao. Por isto, a materia servirá ao alumnado para cuestionarse asuntos como a comunicación dentro da súa propia creación, os recursos que pode utilizar para transmitir mellor unha idea artística ou a posibilidade de exercer como mediador/a entre os/as artistas e o resto das persoas interesadas na arte. Doutra banda, ao tratarse do último cuadrimestre do grao, ao alumno/a ábrenlle camiños profesionais, que poderá consolidar cunha especialización no mundo da educación artística regulada polo sistema educativo ou a educación artística non regulada en talleres e academias, no mundo do deseño de recursos educativos, etc.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

* Metodoloxías docentes que se manteñen

Actividades introductorias

Leccións maxistras

Resolucións de problemas

Eventos científicos

Traballos tutelados

Cartafol/dossier

* Metodoloxías docentes que se modifican

Saídas de campo por Estudo de caso.

Debates por Foros de discusión en contextos vituais.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)

No potencial escenario de docencia semipresencial, as sesións de titorización poderán realizarse presencialmente nas aulas e no despacho de cada un dos/as docentes: Begoña Paz no despacho 113 e Silvia García no despacho 224. Tamén poderá realizarse por medios telemáticos (Begoña Paz no despacho virtual 1878 e correo electrónico marpaz@uvigo.es e Silvia García no despacho virtual 1029 e correo electrónico silviagarcia@uvigo.es) baixo a modalidade de concertación previa e no horario que se estableza.

No caso dun escenario docente de modalidade non presencial, a titorización realizarase unicamente polos medios telemáticos mencionados.

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir

Non hai modificacións nos contidos a impartir.

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe

A bibliografía adicional será proporcionada ao longo do desenvolvemento da materia, para cada tema.

* Outras modificacións

Ferramentas para a docencia virtual. No escenario de docencia semipresencial, ademais da docencia presencial nas aulas, a actividade docente virtual impartirase mediante Campus Remoto e preverase asemade o uso da plataforma de teledocencia FAITIC como reforzo, e sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar para garantir a accesibilidade do alumnado aos contidos docentes.

No escenario de docencia a distancia, a actividade docente realizarase exclusivamente de modo virtual.

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===

Todas as probas propostas na guía docente mantéñense en calquera das tres modalidades de ensinanza previstas: presencial, mixta e a distancia, para o curso 2020-21 e en todas as súas convocatorias.

Os criterios de avaliación, así como a súa ponderación sobre a nota final, mantense, tanto para o alumnado asistente, coma para o non asistente.

Os procedementos ou tipoloxía de probas de avaliación, tampouco se modifican no seu contido, pero sí no seu modo de execución, no caso dos dous potenciais escenarios docentes extraordinarios previstos.

Así, no caso de estar nunha situación de ensinanza mixta ou semipresencial, as probas de avaliación poderán ser organizadas de modo presencial, dependendo das instalacións e medios dispoñibles. Se non fose posible facelas presencialmente, combinaríase a modalidade presencial coa virtual, ou realizaríanse exclusivamente de forma virtual. Se a situación é de ensinanza a distancia, todas as probas de avaliación realizaranse de modo virtual.

* Probas xa realizadas

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

Manterase o peso das probas realizadas.

* Probas pendentes que se manteñen

Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]

Manterase tanto a tipoloxías das probas planificadas como a súa ponderación.

* Probas que se modifican

[Proba anterior] => [Proba nova]

Non se modifica ningunha proba de avaliación.

* Novas probas

Non se prevén novas probas de avaliación.

* Información adicional
